

brogs" Brag iijor Joraaar optagne og senere til Værftet afleverede Metalkanoner, som vi, for at undgaa Misforstaaelse, skulle betegne med de Numre, hvormed de ere blevne stemplede ved Modtagelsen paa Værftet.

Følgende fire, i det Hele taget ganske vel bevarede Kanoner foreslaa vi at indlemme i Artilleriets historiske Vaabensamling paa Københavns Løihus:

Nr. 4. en 14 Pd.s Kanon „Halsdan Frottoni Filius“, støbt 1603 for Kong Christian den 4de af Hans Wolf Enfelder, Kongens Væbsfestøber paa Kronborg, vog. 2,345 Pd.

Nr. 6. en 14 Pd.s Kanon „Cricus Cigegod“, støbt 1604 for Kong Christian den 4de af Borchardt Gelbgieser, Kongens Væbsfestøber i København, vog. 2,435 Pd.

Nr. 5. en 8 Pd.s Kanon, støbt 1623 for Kong Christian den 4de af Rudolf Borchardt, rimeligvis i København, vog. 1,550 Pd.

Nr. 8. en 14 Pd.s Kanon, støbt 1669 for Kong Karl den 11te af Johan Meyer i Stockholm, men senere paaflaet „Boringholm 1678“, vog. 3,055 Pd.

Ovennævnte fire Kanoner ville alle være meget værdifulde Afkvistioner for den historiske Vaabensamling, som efter sin Plan omfatter saavel Sørens som Flaadens Kanoner, i hvilken derhos ingen af disse Kanoner forud er repræsenteret, og som overhovedet er forholdsvis fattig paa danske Kanoner fra Tiden før Christian den 5tes Thronbestigelse.

De to 14 Pd.s Kanoner Nr. 4 og 6. henhøre til en fælles Typus, nemlig de 100 Kanoner af dette Kaliber, som Christian den 4de lod støbe i 1603 og de nærmest følgende Aar i Helsingør og København, som i de ældre Regnskaber benævnes „Kongerne“ efter de Stikkelser af danske Konger, hvormed de vare smykkede paa Forstykkerne, og som i de senere Regnskaber fra Tiden efter 1640 benævntes „de gamle Konger“ i Modsatning til et Antal senere støbte og paa lignende Maade forfiredede 24 Pd.s Kanoner. Disse „gamle Konger“, der have været brugte saavel paa Flaaden som i Fæstningerne, indtil de sidste af dem, henimod Midten af forrige Aarhundrede, synes at være gaaede ud af Beholdningerne, have en særegen Betydning i det danske Artilleris Historie, efterksom de, saa vidt det nu kan oplyses, ere de første danske Kanoner, der ere støbte i stort Antal af et fælles Kaliber og efter en fælles Norm. Dette er Mærket til, at vi foreslaa to af dem opbevarede, en af dem, som Hans Wolf og en, som Borchardt Gelbgieser har støbt, saa meget mere, som de frembyde Afvigelser i Konstruktionen og i Ornamentationen, der ere karakteristiske for hin Tid. At de begge have mistet de høist eiendommelig ornerede Hantledruer og Delfiner, som de ifølge opbevarede Tegninger have havt, er at beklage.

Den 8 Pd.s Kanon Nr. 5., som ligeledes har mistet Delfinerne, men dog beholdt Hantledruen, hører til et betydeligt Antal af 8 Pd.s Kanoner af temmelig nærtstaaende, men dog i visse Enkeltheder afvigende Konstruktioner, som Christian den 4de har ladet støbe mellem 1604 og, som det synes, 1626, og som i Regnskaberne gaa under forskjellige Navne efter de derpaa anbragte Forsiringer, saasom „langkoppige Slangen“, „Skoldtudser“, „Engelstykker“ og „Drager“, til hvilken sidste Slags den her foreliggende Piece maa have henhørt efter den paa Forstykket anbragte Dragefigur at dømme. Ogsaa disse Piecer have været brugte paa Flaaden og Fæstningerne i Flæng, indtil efter Sø- og Landartilleriets Afskillelse i 1671 de 8 Pd.s Kanoner efterhaanden bleve afgivne til Flaaden, hvor dette Kaliber holdt sig i Brug indtil ind i dette Aarhundrede, medens det aldrig blev gjenoptaget af Landartilleriet.

Den 14 Pd.s Kanon Nr. 8. med det svenske Vaaben og Karl den 11tes Ciffer er vel en oprindeligt svensk Kanon, men den paaflaede Indskrift „Boringholm 1678“ gjør det utvivlsomt, at den har været ombord i den svenske Transportflaade, som tilligemed det konvojerende brandenburgske Skib under den sjaanske Krig forliste med stort Menneketab paa den søndre Side af Bornholm Natten til den 4de December 1678. — Beretningen om denne Katastrofe i Danske Magasins ældste Rækker, 1ste Bind, Pag. 128 tilføjer:

„Det gandske Artilleri, som bestod i 70 Metal-Stykker, iblandt hvilke vare mange hele og halve Cartover, item fem Fyr-Mørser, ere med blevne, men siden til Daner-Kongens Bedste optagne.“

Derved forklæres det, at denne og en ganske lignende svensk Kanon ere fundne i „Dannebrogs“ Brag, samt at en tredie, saa vidt det efter Inventarfortegnelsen af 1826 kan skjønnes, aldeles overensstemmende Kanon med samme Mærker og Paafrist har været i Behold ved Københavns Løihus for mindre end 50 Aar siden. Vi tage derfor ikke i Betænkning at foreslaa ogsaa denne Kanon indlemmet i den historiske Vaabensamling, uanset dens fremmede Oprindelse, og uagtet den egentligt ikke kan betragtes som en Trofæ.